

загальнонаціональної культури країни, яка відображає рівень знання та дотримання податкового законодавства, правильність обчислення, повноти і своєчасності сплати до держави податків, зборів та інших обов'язкових платежів, знання своїх прав, виконання своїх обов'язків платниками податків та контролюючими органами, розуміння всіма громадянами важливості сплати податків для держави і суспільства. Як зазначають науковці, без наявності патріотизму і почуття громадянського обов'язку у широких верств населення і представників владних структур до справляння податків, неможливо мобілізувати зусилля суспільства і держави на створення високоефективної національної економіки та забезпечення економічної безпеки України [1]. Таким чином, не варто знецінювати роль такого невід'ємного елемента податкової безпеки держави як податкова культура.

Надання податковій системі гнучкості, взаємозалежності, стійкості сприятиме зростанню господарської діяльності підприємницьких структур, стабілізації і збалансованості соціального середовища.

Література

1. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]: текст документа від 02.12.2010 р. – № 2755-IV. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>

2. Економічна безпека держави: стан, проблеми, напрямки зміцнення: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 22 жовтня 2010 р.). – Харків: Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2010. – С. 3.

3. Лосева Ю.М. Тіньова економіка як фактор впливу на податкову безпеку держави / Лосева Ю.М. // «Фінансова система України. Проблеми та перспективи розвитку». – ТОВ „ДКС центр”, 2010. – С.248-250.

УДК 336.56

*Дахно Олена Миколаївна,
старший викладач кафедри фінансів і банківської справи,
Климиста Олеся Володимирівна,
Полтавський національний технічний університет
імені Юрія Кондратюка*

ПОДАТКОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ЙОГО ПРІОРИТЕТНИХ ФУНКЦІЙ

Податкове регулювання є однією з головних частин податкового менеджменту. Воно являє собою комплекс практичних дій щодо розробки загальної структури дохідної частини бюджету держави, досягнення оптимальності податкових платежів. Його стрижнем є система економічних та організаційних заходів оперативного втручання в хід регулювання податкових обов'язків, причому особлива увага приділяється організаційній структурі податкового менеджменту.

Організація податкового менеджменту в банку залежить від ряду факторів. До внутрішніх факторів можна віднести: масштаби діяльності і організаційну структуру банку, величину податкового навантаження, правила і операційні процедури податкового та фінансового обліку, елементи облікової політики з урахуванням оподаткування, політику ціноутворення, структуру витрат.

До зовнішніх факторів, що впливають на організацію податкового менеджменту в банку, відносяться коригування нормативних документів Національного банку України з питань регулювання банківської діяльності, податкове поле банку, функції банку в системі оподаткування, організація взаємовідносин з органами Державної податкової служби України, напрямки та характер впливу системи оподаткування на банківську діяльність.

Причинами ускладнення організації податкового менеджменту банку визначають нестабільністю податкового законодавства; часте коригування нормативних документів; розширене тлумачення податкових законів в підзаконних актах, що нерідко призводить до зміни суті законів; велику кількість нормативних актів, обов'язкових до застосування з погляду податкових адміністрацій; відсутність чіткої системи забезпечення платників податків необхідною інформацією про зміни в податковому законодавстві, а також роз'яснення щодо окремих питань сплати податків; неточність формулювань законодавчих та нормативних актів, і, як наслідок, неоднозначне їх тлумачення; відсутність координації між окремими законами.

Тому податкове регулювання банківської діяльності в узагальненому вигляді трактують як цілеспрямований комплексний процес використання засобів та інструментів впливу державної податкової політики на банківську діяльність з метою стимулювання чи стримування надання банківських послуг для отримання позитивних соціально-економічних результатів.

Погоджуючись в цілому із даним визначенням, варто звернути увагу на те, що воно не враховує специфіку діяльності банків, ставлячи їх в один ряд з усіма іншими господарюючими суб'єктами. Тому доцільно буде розглядати податкове регулювання як систему особливих заходів, спрямованих на втручання держави в діяльність банків як з метою наповнення державного бюджету та забезпечення розвитку економіки держави, так і регулювання їх фінансової стабільності.

Втручання держави в діяльність банків регулюється Конституцією України, Податковим кодексом України, Законом України «Про банки і банківську діяльність», постановами Правління Національного банку України.

Сучасний стан використання інструментів податкового регулювання свідчить про те, що податкове регулювання має розглядатись як сукупність заходів непрямого впливу на економіку й соціальні процеси через зміну податкових важелів і загального рівня оподаткування в державі, а також повинно формуватися залежно від того, на якій стадії циклу перебуває економіка країни. Зазначене стосується й механізму податкового регулювання фінансової діяльності банку.

Податкове регулювання охоплює всі складові банківської діяльності, що включають результати діяльності банку, розрахунок основних фінансових показників і характеризують ефективність його діяльності, визначення прибутку й обсягу податків. Важливо зазначити, що вплив інструментів податкового механізму на фінансову діяльність банку може бути опосередкованим і прямим.

По-перше, на продуктивний ряд банківських послуг впливають методи і ставки оподаткування клієнтів банку, тобто на вибір пріоритетних напрямів діяльності банку опосередковано впливає система оподаткування суб'єктів господарювання й фізичних осіб.

По-друге, система оподаткування самого банку як суб'єкта господарювання прямо впливає на його фінансові результати, обсяги власних фінансових ресурсів, собівартість продуктів і послуг банку. Отже, на нашу думку, необхідність реформування податкового регулювання фінансової діяльності банку стосується як

клієнтів банку (опосередкований вплив), так і безпосередньо самого банку (прямий вплив), що значно ускладнює процеси реформування податкового регулювання банківської діяльності.

Дані таблиці свідчать, що за останні три роки витрати банків становлять більшу частину ніж доходи у загальній структурі їхньої діяльності, що є негативною тенденцією як для банківської системи, так і для економіки країни.

Повертаючись до визначення сутності поняття «податкове регулювання» і проаналізувавши стан діяльності комерційних банків, можна стверджувати, що саме за його допомогою держава впливає на хід економічних процесів, коригує фінансові результати діяльності банків відповідно до поставлених цілей соціально – економічного розвитку в своїх інтересах.

Підводячи підсумок можна сказати, що податкове регулювання банківської діяльності як ніколи є актуальним для України. Адже банківська діяльність в державі може стати рушійною силою розвитку підприємницької діяльності, у вигляді інвестування та надання кредитів останнім.

Актуальним питанням залишається підвищення ефективності податкового регулювання банківської діяльності, якого можна досягти за умови виконання таких завдань:

1. обґрунтувати практичну значимість податкового регулювання банківської діяльності;
2. визначити напрямки оптимального податкового регулювання шляхом вибору реалізації певних функцій;
3. розробит заходи щодо впровадження податкової політики;
4. визначити ступінь відповідності податкового регулювання можливостям економіки, потребам соціально-економічного розвитку країни та інтересам громадянського суспільства.

Література

1. Сербина О.Г. Суть та структура податкового механізму регулювання банківської діяльності // Науковий вісник НЛТУ України. – 2012. - № 18.3. – С.251-257.
2. Сало І. В. Податковий менеджмент у банку : монографія / І.В. Сало, Н.Г. Євченко. – Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2010. – 187 с.
3. Дзюба О.В. Податкове регулювання банківської діяльності в Україні та визначення його пріоритетних функцій / О. В. Дзюба // Економічний вісник Переяслав - Хмельницького державного педагогічного університету ім. Г. Сковороди (Фінанси, грошовий обіг, кредит). – 2012. – №17/1. – Режим доступу до журн. : http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/evu/2012_17_1/Dziuba.pdf.
4. Ключко Л.А. Регулювання банківської діяльності в Україні та шляхи її вдосконалення // Науковий вісник НАДПС України (економіка, право). – 2011. - № 5 (32). – С.38-43
5. Кузнецова Л.В. Вплив податкового регулювання на фінансову діяльність банку [Електронний ресурс] / Фінанси. - 19.05.2012. – С. 43. - Режим доступу до статті : <http://readbookz.com/articles/article-41/>
6. Веб – сайт Національного банку України / Бюлетень Національного банку України. – 2012. - №12 (237). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=58127.

загальнонаціональної культури країни, яка відображає рівень знання та дотримання податкового законодавства, правильність обчислення, повноти і своєчасності сплати до держави податків, зборів та інших обов'язкових платежів, знання своїх прав, виконання своїх обов'язків платниками податків та контролюючими органами, розуміння всіма громадянами важливості сплати податків для держави і суспільства. Як зазначають науковці, без наявності патріотизму і почуття громадянського обов'язку у широких верств населення і представників владних структур до справляння податків, неможливо мобілізувати зусилля суспільства і держави на створення високоефективної національної економіки та забезпечення економічної безпеки України [1]. Таким чином, не варто знецінювати роль такого невід'ємного елемента податкової безпеки держави як податкова культура.

Надання податковій системі гнучкості, взаємозалежності, стійкості сприятиме зростанню господарської діяльності підприємницьких структур, стабілізації і збалансованості соціального середовища.

Література

1. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]: текст документа від 02.12.2010 р. – № 2755-IV. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>

2. Економічна безпека держави: стан, проблеми, напрямки зміцнення: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 22 жовтня 2010 р.). – Харків: Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2010. – С. 3.

3. Лосева Ю.М. Тіньова економіка як фактор впливу на податкову безпеку держави / Лосева Ю.М. // «Фінансова система України. Проблеми та перспективи розвитку». – ТОВ „ДКС центр”, 2010. – С.248-250.

УДК 336.56

*Дахно Олена Миколаївна,
старший викладач кафедри фінансів і банківської справи,
Климиста Олеся Володимирівна,
Полтавський національний технічний університет
імені Юрія Кондратюка*

ПОДАТКОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ЙОГО ПРІОРИТЕТНИХ ФУНКЦІЙ

Податкове регулювання є однією з головних частин податкового менеджменту. Воно являє собою комплекс практичних дій щодо розробки загальної структури дохідної частини бюджету держави, досягнення оптимальності податкових платежів. Його стрижнем є система економічних та організаційних заходів оперативного втручання в хід регулювання податкових обов'язків, причому особлива увага приділяється організаційній структурі податкового менеджменту.

Організація податкового менеджменту в банку залежить від ряду факторів. До внутрішніх факторів можна віднести: масштаби діяльності і організаційну структуру банку, величину податкового навантаження, правила і операційні процедури податкового та фінансового обліку, елементи облікової політики з урахуванням оподаткування, політику ціноутворення, структуру витрат.

До зовнішніх факторів, що впливають на організацію податкового менеджменту в банку, відносяться коригування нормативних документів Національного банку України з питань регулювання банківської діяльності, податкове поле банку, функції банку в системі оподаткування, організація взаємовідносин з органами Державної податкової служби України, напрямки та характер впливу системи оподаткування на банківську діяльність.

Причинами ускладнення організації податкового менеджменту банку визначають нестабільністю податкового законодавства; часте коригування нормативних документів; розширене тлумачення податкових законів в підзаконних актах, що нерідко призводить до зміни суті законів; велику кількість нормативних актів, обов'язкових до застосування з погляду податкових адміністрацій; відсутність чіткої системи забезпечення платників податків необхідною інформацією про зміни в податковому законодавстві, а також роз'яснення щодо окремих питань сплати податків; неточність формулювань законодавчих та нормативних актів, і, як наслідок, неоднозначне їх тлумачення; відсутність координації між окремими законами.

Тому податкове регулювання банківської діяльності в узагальненому вигляді трактують як цілеспрямований комплексний процес використання засобів та інструментів впливу державної податкової політики на банківську діяльність з метою стимулювання чи стримування надання банківських послуг для отримання позитивних соціально-економічних результатів.

Погоджуючись в цілому із даним визначенням, варто звернути увагу на те, що воно не враховує специфіку діяльності банків, ставлячи їх в один ряд з усіма іншими господарюючими суб'єктами. Тому доцільно буде розглядати податкове регулювання як систему особливих заходів, спрямованих на втручання держави в діяльність банків як з метою наповнення державного бюджету та забезпечення розвитку економіки держави, так і регулювання їх фінансової стабільності.

Втручання держави в діяльність банків регулюється Конституцією України, Податковим кодексом України, Законом України «Про банки і банківську діяльність», постановами Правління Національного банку України.

Сучасний стан використання інструментів податкового регулювання свідчить про те, що податкове регулювання має розглядатись як сукупність заходів непрямого впливу на економіку й соціальні процеси через зміну податкових важелів і загального рівня оподаткування в державі, а також повинно формуватися залежно від того, на якій стадії циклу перебуває економіка країни. Зазначене стосується й механізму податкового регулювання фінансової діяльності банку.

Податкове регулювання охоплює всі складові банківської діяльності, що включають результати діяльності банку, розрахунок основних фінансових показників і характеризують ефективність його діяльності, визначення прибутку й обсягу податків. Важливо зазначити, що вплив інструментів податкового механізму на фінансову діяльність банку може бути опосередкованим і прямим.

По-перше, на продуктивний ряд банківських послуг впливають методи і ставки оподаткування клієнтів банку, тобто на вибір пріоритетних напрямів діяльності банку опосередковано впливає система оподаткування суб'єктів господарювання й фізичних осіб.

По-друге, система оподаткування самого банку як суб'єкта господарювання прямо впливає на його фінансові результати, обсяги власних фінансових ресурсів, собівартість продуктів і послуг банку. Отже, на нашу думку, необхідність реформування податкового регулювання фінансової діяльності банку стосується як

клієнтів банку (опосередкований вплив), так і безпосередньо самого банку (прямий вплив), що значно ускладнює процеси реформування податкового регулювання банківської діяльності.

Дані таблиці свідчать, що за останні три роки витрати банків становлять більшу частину ніж доходи у загальній структурі їхньої діяльності, що є негативною тенденцією як для банківської системи, так і для економіки країни.

Повертаючись до визначення сутності поняття «податкове регулювання» і проаналізувавши стан діяльності комерційних банків, можна стверджувати, що саме за його допомогою держава впливає на хід економічних процесів, коригує фінансові результати діяльності банків відповідно до поставлених цілей соціально – економічного розвитку в своїх інтересах.

Підводячи підсумок можна сказати, що податкове регулювання банківської діяльності як ніколи є актуальним для України. Адже банківська діяльність в державі може стати рушійною силою розвитку підприємницької діяльності, у вигляді інвестування та надання кредитів останнім.

Актуальним питанням залишається підвищення ефективності податкового регулювання банківської діяльності, якого можна досягти за умови виконання таких завдань:

1. обґрунтувати практичну значимість податкового регулювання банківської діяльності;
2. визначити напрямки оптимального податкового регулювання шляхом вибору реалізації певних функцій;
3. розробит заходи щодо впровадження податкової політики;
4. визначити ступінь відповідності податкового регулювання можливостям економіки, потребам соціально-економічного розвитку країни та інтересам громадянського суспільства.

Література

1. Сербина О.Г. Суть та структура податкового механізму регулювання банківської діяльності // Науковий вісник НЛТУ України. – 2012. - № 18.3. – С.251-257.
2. Сало І. В. Податковий менеджмент у банку : монографія / І.В. Сало, Н.Г. Євченко. – Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2010. – 187 с.
3. Дзюба О.В. Податкове регулювання банківської діяльності в Україні та визначення його пріоритетних функцій / О. В. Дзюба // Економічний вісник Переяслав - Хмельницького державного педагогічного університету ім. Г. Сковороди (Фінанси, грошовий обіг, кредит). – 2012. – №17/1. – Режим доступу до журн. : http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/evu/2012_17_1/Dziuba.pdf.
4. Ключко Л.А. Регулювання банківської діяльності в Україні та шляхи її вдосконалення // Науковий вісник НАДПС України (економіка, право). – 2011. - № 5 (32). – С.38-43
5. Кузнецова Л.В. Вплив податкового регулювання на фінансову діяльність банку [Електронний ресурс] / Фінанси. - 19.05.2012. – С. 43. - Режим доступу до статті : <http://readbookz.com/articles/article-41/>
6. Веб – сайт Національного банку України / Бюлетень Національного банку України. – 2012. - №12 (237). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=58127.